

Сви ће се сложити да суђења Караџићу и Младићу представљају последњу прилику да се сребренички наратив, зачет у вртлогу бесомучне медијске пропаганде, а уобличен дубиозним пресудама једног привидно угледног међународног суда, на правном попришту одлучно оспори. Наравно, то не би довело до битне измене у садржају унапред конципираних пресуда. Али то свакако јесте прави начин да се постигне врло важан циљ: да се пресуде – које могу да почивају само на праву силе и да се одрже само онолико дуго док су они који иза „суда“ стоје, силни – трајно и фатално обесмисле. Са становишта оптужених (имајући на уму да се поред физичких лица на оптуженичкој клупи увек невидљиво налазе и Република Српска и Србија) зато је делотворно вођење процеса изузетно важно. Они га морају водити озбиљно, одговорно и као да могу да победе, без обзира на то што је формални исход суђења предодређен.

За разлику од суђења Дражи Михаиловићу, где је у записник улазило само оно што је судијама одговарало, суђења у Хагу (која се у другим битним погледима од Михаиловићевог не разликују) ипак за собом остављају колико толико поуздан писмени траг, транскрипт, мада бахати суд, који је наумио да контролише и историју, чак и ту повремено интервенише и понешто мења. Та погодност одбрани пружа могућност да у транскрипт унесе аргументе, доказе и податке који руше оптужницу, без обзира да ли ће Веће у својој пресуди то уважити или не. Сила, којој закон у топузу лежи, на такав начин показује се целом свету како себе ружи. Још важније, и монтирана суђења могу се користити за полагање правних темеља за будућу ревизију пресуда, не наравно у жалбеном поступку који ће опет бити под контролом исте екипе, него у општем преиспитивању и полагању рачуна, што ће наступити када се однос снага у свету буде променио и када повратак владавине права буде постао могућ.

Мада је предочавање доказне грађе тужилаштва у вези са Сребреницом тек почело, начин како се у предмету Караџић тај процес одвија не делује претерано охрабрујуће.

Тужилаштво је у својству вештака недавно позвало два важна сведока који су

учествовали у ексхумацији сребреничких гробница, Ричарда Рајта (1. децембра 2011) [\[1\]](#)
и Хозе Барајбара (2. децембра 2011)

[\[2\]](#)

. Докази који су преко њих уведени односе се на значајне тачке оптужнице против Караџића у вези са Сребреницом: ексхумација масовних гробница, како је то рађено, њихов садржај и могућност категоризације посмртних остатака на борбена и неборбена лица. Ово последње је кључно зато што је врло спорно колико је особа на противничкој страни погинуло током легитимних борбених дејстава која су се водила паралелно са погубљењима. Разликовање је отежано околношћу што су се и борбе и погубљења догодили на географски релативно блиским тачкама, што ствара реалну могућност да су се током асанације терена обе врсте жртава могле измешати. Без обзира на то, метод за разликовање једних од других битан је ради правилности процеса, да би се материјални опсег оптужнице могао сузити на стрељане заробљенике, што је једина категорија за коју би се оптуженом Караџићу теоретски могла импутирати кривична одговорност.

Јасно је да је др Караџић психијатар и да није правник, а имајући у виду праксу Трибунала његова одлука да се брани сам није спорна. Али он има правне саветнике и они му могу објаснити разлику између психотерапије и унакрсног испитивања. Зато се од њега оправдано очекује бар минималан перформанс добро припремљеног и интелигентног лаика.

Његов перформанс током сведочења вештака Рајта и Барајбара није задовољио та ишчекивања. Ево зашто.

Да се усредсредимо на главна питања и пропусте у вези са њима. Вештак Рајт је посведочио да је 1998. надгледао ископавања у Чанчари цеста 3 и 12, Хоџићи цеста 3, 4 и 5, Брана, Липље 2 и Зелени Јадар 5. Ексхумирао је Козлук 1999. (Транскрипт, с. 22,247) Тврди да је 1998. прегледао још 21 место укопа за које се сматрало да би то могле бити гробнице (Т. 22,349) и да их је „испитао“ (probed) и утврдио постојање у њима 2,571 убијених (Т. 22,262). Вештак није дефинисао коришћење небулозне речи „probed“, што већ изазива сумње у темељитост „испитивања“ које га је довело до наведене цифре. Ни тужилац у директном ни оптужени у унакрсном није му тражио никакву дефиницију.

Сребреница и суђење Караџићу – разлози за забринутост

Пише: Стефан Каргановић
субота, 17 децембар 2011 19:58

[2] <http://www.nspm.rs/images/stories/doc/Karadzicdoc>